

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ST. 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 10.— Din, v inostranstvu 25.— Din.

Zgodovinska odločitev Duceja

Modra odločitev, s katero je slovenskemu ljudstvu v okviru Ljubljanske pokrajine pod zaščito Italije zagotovljen kulturni in gospodarski razvoj, je izzvala povsod priznanje in občudovanje

Modra odločitev Duceja, da se Ljubljani in vsemu po Italijanski Oboroženi Sili zaslednemu slovenskemu ozemlju ohrani v okviru italijanske suverenosti vse narodnostne, kulturne in še posebej jezikovne tradicije in da dobi zasledeno ozemlje široko zasnovano samoupravo kot posebna Ljubljanska

pokrajina, ni izzvalo odobravanja in hvaležnosti samo pri prizadetem slovenskem ljudstvu, marveč silen odmev, priznanje in občudovanje po vsem svetu. Ves svetovni tisk obširno poroča o tem modrem državniškem ukrepu Duceja in podčrtava njegovo državniško modrost in politično dalekovidnost. V tem

vidi nov dokaz novega pravičnega reda v Evropi. Z enakim odobravanjem, kakor je to plemenito odločitev sprejelo slovensko ljudstvo, ga pozdravlja vsa poštena evropska javnost, zavedajoč se, da je to začetek nove organizacije reda v Evropi, ki naj vsem narodom zagotovi odgovarjajoči delež

Avtonomija, ki je bila priznana Ljubljanski pokrajini, je dokaz spoštovanja in jamstev za danes in jutri, kakršna lahko da le imperialna politika velike države

Rim, 5. maja. Ir. V okviru redne večerne radijske oddaje, v kateri nastopajo fašistični javni delavci, predvsem novinarji, da podajajo komentarje k dnevnim dogodkom, je sredi govora v italijanskem radiu direktor tržaškega »Piccola« Rino Alessi. Svoj govor je posvetil novi Ljubljanski pokrajini. Priznal je priključitvi Ljubljanske pokrajine k Fašistični Nacionalni Državi poseben pomen, posebno glede na novo ravnovesje sil v Srednji Evropi, za katero sta dve največji revoluciji v zgodovini doprinesli toliko plemenitih žrtev. Ze takoj pri tem uvodu je poudaril civiliziranost dežele, s katero je bilo že mnogo skupnega dela, a tudi čestokrat precej nezaželenih nesporazumov. Sam pogled na zemljepisno karto pokaže, kako teži Ljubljanska kotlina nikamor drugam, kakor le proti Trstu, kakor si na drugi strani Trst ne more zamisliti svojega zaledja, ne zveze z njim, razen preko Ljubljane. Kot rezultat velike zmage osi je to oporišče tržaškega zaledja dobilo bistven političen pomen. Na eni strani bodo sedaj odpravljena trenja iz preteklosti in sleherno ogražanje italijanskih pokrajin med Padom in Julijskimi Alpami, na drugi strani se bo pričel s tako rešitvijo problema nov razvoj zmagoslavja in prijateljskih odnosov med Fašistično Italijo in Veliko Nemčijo.

Duce našel in proglasil, ni bila sprejeta samo s formalno hvaležnostjo, kakršna se kaže zmeraj ob priliki kakšnih protokolov, nasprotno je že prvi teden italijanske zasedbe slovenskega ozemlja pričal, da živi med Savo in Julijskimi Alpami narod, ki je iskreno in globoko hvaležen Mussoliniju za novi red, kakršnega je spričo svoje modrosti Fašistična vlada dala novi pokrajini. Italija ne vidi v Ljubljani Trsta, ne Reke, ne Pulja, ne Gorice, mest, ki so etnično italijanskega značaja. Avtonomija, ki ji je bila priznana, je dokaz spoštovanja in jamstev za danes in jutri, kakršna lahko da le imperialna politika velike države. V tem okviru bo slovensko prebivalstvo prav go-

tovo lahko očuvalo vse svoje etnične pravne, kulturne in verske značilnosti Slovenci so še prav posebno hvaležni italijanski Oboroženi Sili, ki je v mesecih hude borbe s svojim junastvom, odločnostjo in požrtvovalnostjo ustvarila premise strateških uspehov in osnove političnim rešitvam, ki so preprečile beograjskim zločincem, da bi dovršili svoje temne načrte. Slovenci čutijo in bodo čutili še bolj, kakšen je njihov avtonomni privilegij v okviru Italijanske Fašistične Države. V zavesti svoje nove usode sodelujejo dvignjene glave in disciplinirano za skupni blagor skupne domovine, v korist Italije, zibelke katoliške civilizacije, ki je vedno imela velik vpliv na njihova srca.

Poročilo kancelarja Hitlerja o razvoju in zmagovitem koncu vojne na jugovzhodu Evrope

Berlin, 5. maja. s. V Krollovi operi se je sredi sesti nemški državni zbor. Na seji je vodja in kancelar Hitler govoril o razpletu dogodkov vse od srede preteklega leta do zadnjih dni. V uvodu svojega govora je vodja in kancelar še enkrat obeležil vse momente, spričo katerih se je nemška država podala na bojno, da bi branila svojo svobodo in svobodo kontinenta proti načrtom Churchillja, da bi Nemčijo uničil. Ponovno je Nemčija nasprotnikom ponudila roko v spravo, a vselej so bile njene pnučbe tolmачene kot znamenje slabosti.

Je bilo mogoče pridobiti beograjsko vlado za trajni pakt, ki je bil docela njej v korist. Pakt z vsemi svojimi dopolnilnimi dogovori ni nalagal Jugoslaviji dolžnosti, da bi podprla osni veselji. Bilni smo pripravljeno odredi se celo slehernemu prevozu vojnih potrebščin po njenem ozemlju. Prišli smo na to, da dobi Jugoslavija izhoda na Egejsko morje, med drugim Solun. To da se dva dni nato je pešica blaznih avturistov izvedla državni prevrat. Spričo tega je bilo treba postopati naglo in nepopustljivo. Nemčija se je lahko zanesla na Bolgarijo in Mađarsko. 27. marca je vodja dal splošne smernice za operacije proti bivši Jugoslaviji.

Vloga Grčije

Nato je vodja kratko obrazložil smotre nemške politike na Balkanu in je naglasil, da Nemčija na tem področju nikoli ni imela egoističnih namenov ali teritorialnih aspiracij. Hotela je le navezati nase posamezne balkanske države in poglobiti gospodarske odnose z njimi, kar je bilo tudi v interesu vsake posamezne izmed njih. Toda baš taka modra in konstruktivna politika je Churchillja zavedla k njegovemu zločinskemu dejanju prevratneža in požigalca. Ena balkanska država za drugo so se dale zavesti od tako zvanih garancij. Pod pritiskom angleških hujskačev je Grčija italijanske zahteve odklonila in je bil mir na Balkanu skajlen. Nemčija, ki je še upala, da bo prišlo do mirnega razčiščenja, ni prekinila odnosov z Grčijo, a tudi ni bila pripravljena pasivno dopustiti, da bi prišlo do drugega Soluna. Prišel je čas, ko je Churchill mislil, da lahko prestavi vojne operacije iz Libije v Grčijo. Tako so prišli čete iz Avstralije in Nove Zelandije na kontinentalna tla, toda prav s tem je Churchill zagrešil eno največjih strateških napak v tej vojni. Ko ni bilo nobene dvoma več o angleških namerah na Balkanu, se je Nemčija odločila za dejanje, ki zares ni bilo naperjeno proti Grčiji, marveč izključno proti Angležem. Duce ni nikoli zahteval, da bi mu Nemčija dala na razpolago tudi eno samo divizijo. Bil je prepričan o svojem uspehu. Nemški nastop na Balkanu spričo tega ni pomenil pomoči Italiji proti Grčiji, marveč ukrep, da se Angležem ne bi na tihem ugnezdili na Balkanu. Tega so se nadejali, ko so se zanašali na Turčijo in Jugoslavijo, s katerama je skušala Nemčija že od vsega početka razviti koristne gospodarske odnose.

Besedolomstvo Beograda

Jugoslavija ali bolje Srbija je bila v prejšnji vojni nemška sovrainca. Svetovna vojna se je celo pričela v Beogradu. Kljub temu je nemški narod ni sovražil. Turčija je bila v svetovni vojni nemška zaveznica. Spričo svojega realističnega duha je lahko ohranila neodvisno svojo politiko, Jugoslavija pa je postala žrtev angleški intrig. Nemški napori, da bi se z njo ohranili dobri odnosi, so se že podvojili, ko se je balkansko nebo že pričelo temniti, da bi se le preprečila katastrofa te države. Celotno Beogradu so se že pojavile strome, ki so bile za temno sodelovanje s Oso spričo velikodušnih in lojalnih nemških ponudb. Imeli smo lakren in trden namen napraviti konec tudi sporu s Grčijo, ki bi seveda ravnala upoštevati lojalne zahteve Italije. Duce ni samo pristal na vključitev Jugoslavije v okvir Osi, marveč jo je tudi popolnoma podprl. Tako

Potek operacij

Nazadnje je vodja in kancelar objavil podatke o tem vojnem pohodu. Ujetih je bilo 6298 bivših jugoslovanskih oficirjev in 337.864 podoficirjev in vojakov. V tem številu pa niso naštetu ujetniki nemške, hrvatske, madžarske in drugih narodnosti. V Grčiji je bilo ujetih 8000 oficirjev in 210.000 podoficirjev in vojakov. Spričo svojega junastva so bili grški ujetniki takoj izpuščeni. Angležev, Novozelancev in Avstralcev je bilo ujetih nad 9000. Vojne plena dostlejši ni bilo mogoče točno pregledati. Pri operacijah je sodelovalo 21 divizij. Proti Angležem sta nastopili le dve diviziji. Nemške izgube so znašale 57 častnikov in 1042 vojakov in podoficirjev padlih, 181 častnikov in 3571 vojakov ranjenih, 13 častnikov in 372 vojakov pogrešanih. Nadalje je padlo 10 letalskih častnikov ter 42 letalskih podoficirjev in vojakov. Pogrešanih pa je 36 častnikov in 104 vojakov letalskega orožja.

Korektura meja

Vodja in kancelar je nato obeležil tudi angleški poraz v Severni Afriki. Na Balkanu je pohod končan. Dunaj je zavarovan proti sleherni sabotaži. Nemška država na Balkanu nima nikakega teritorialnega interesa, če se izvzame majhna korektura njenih mej. Politično hoče le mir na tem ozemlju, gospodarsko red, spričo katerega bo mogoče v interesu vseh organizirati pridobivanje sirov in obnoviti trgovniški promet. Madžarska je napravila nov korak na poti do revizije mirovnih pogojev. Krivice, ki so bile storjene Bolgariji, bodo kmalu popravljene. Hrvatska je postala neodvisna. Zaveznika Italija bo teritorialno in politično dobila vpliv, ki ji pripada v njenem življenjskem prostoru. Italija je to tudi več kakor zaslužila spričo velikih žrtev, ki jih je morala doprineesti od oktobra preteklega leta dalje za bodočnost osi. Z grškim narodom pa Nemčija iskreno sočustvuje, ker je postal žrtev svojih slepih voditeljev. Srbski narod pa bo iz svoje katastrofe izvajal edini pravilni zaključek, da so oficirji, ki se igrajo s državnimi prevrati, tudi zanj katastrofa.

Ob zaključku je vodja ugotovil, da so Nemčija in njeni zavezniki gospodarsko in moralno sila, ki je na svetu ni večje. Ljudska narodno socialistična država, ki se je dvignila sredi dobe židovskega kapitalizma, sredi razrednih borb, kakor bronasti spomenik socialne pravice, se bo razvijala še vse prihodnje tisočletje.

Zahvala slovenskega ljudstva

Rim, 5. maja. (Stefani) Tu je bila sinoči objavljena spomenica Duceju, ki so jo ugledne osebnosti Ljubljanske pokrajine

izročile Kraljevemu Civilnemu Komisariju Graziolu. Poslanica se glasi:

Duce! V trenutku, ko je slovensko ozemlje, ki so ga zasedle Italijanske Oborožene Sile, postalo del velikega Kraljestva Italije, izražamo v imenu vsega slovenskega prebivalstva Nj. Vel. Kralju in Cesarju najspoštljivejšo udanost in izrekamo Vam, Duce, vso našo hvaležnost za plemenite posebne ukrepe, ki ste jih izdali za naše ozemlje in ki bodo za nas varno jamstvo živ-

ljenja ter zagotovitev bodočnosti našega prebivalstva.

Spoštovanje našega jezika in naše kulture priča, s kako vzvišenim pojmovanjem rimske pravičnosti ume Fašistična Italija vladati narodom, ki so pod njenim varstvom. Duce, slovensko prebivalstvo bo dokazalo še bolj s svojimi deli svojo hvaležnost in vso svojo lojalnost.

Spomenico so podpisali bivši ban dr. Marko Natlačen, bivši minister in zastopnik Jugoslovanske nacionalne stranke Ivan Pucelj, bivši minister dr. Franjo Novak, bivši minister Ivan Mohorič, bivši senator dr. Gustav Gregorin, bivši minister dr. Gosar, rektor ljubljanskega vseučilišča dr. Slavič, ljubljanski župan dr. J. Adlešič, predsednik odvetniške zbornice dr. Zirovnik, predsednik notarske zbornice dr. Ivan Kuhar, predsednik inženjske zbornice Pirkmajer, predsednik Zbornice za trgovino in industrijo Karel Čeč, predsednik Zveze združenj trgovcev Albin Smerkolj, predsednik Združenja hotelirjev Ciril Maj-

cen, predsednik udruženja obrtnikov Karel Kavka, predsednik Kmetijske zbornice dr. Josip Lavrič, predsednik Delavske zbornice G. Jonke, predsednik kulturnih združenj dr. Vladimir Ravnihar, predsednik Zveze bančnih in zavarovalnih zavodov dr. Ivan Slokar, predsednik Zveze industrijev Avgust Praprotnik, bivši ljubljanski poslanec dr. Adolf Golja, bivši poslanec kočevskega okraja A. Rigler, bivši poslanec ljubljanskega okraja Miloš Stare, bivši poslanec črnomeljkega okraja dr. Jure Koce in predsednik Novinarskega društva Stanko Virant.

Zahvala ljubljanskega škofa

Rim, 5. maja. s. Tu je bilo objavljeno besedilo spomenice, ki jo je ljubljanski škof dr. Gregor Rožman nastvil na Du-

ceja in jo predložil Kraljevemu Civilnemu Komisariju Ljubljanske pokrajine Graziolu. Poslanica se glasi:

Duce! Ko sem z živim veseljem izvedel za priključitev slovenskega ozemlja, ki ga je zasedla Italijanska Vojska, h Kraljevini Italiji, Vas prosim tudi v imenu duhovščine in škofije na tem ozemlju, da sprejmete izraze najgloblje hvaležnosti za velikodušne ukrepe, ki ste jih

izdali za slovensko prebivalstvo. Duce, sprejmite tudi izraze naše lojalnosti in sodelovanja. Boga pa prosimo, da bi blagoslovil Vaše delo, da bi blagoslovil veliki italijanski narod in slovensko prebivalstvo, ki bo v okviru rimskega imperija lahko živel in propevalo.

Zgodovinski in politični dogodek največjega pomena za Slovence

V milanskem listu »Il Popolo d'Italia«, ki ga je ustanovil Duce, je Lido Caiati napisal ob priključitvi Ljubljanske pokrajine daljši članek pod naslovom »Z Rimom«. V njem pravi:

Za Slovence je to zgodovinski in politični dogodek največjega pomena. Z njim se zaključuje dolga doba menjajočih se sprememb in nestalnih položajev. Podjarmljenje Ljubljane pod Beogradom je bila zgodovinska nemogočnost in politično nasilje ter razen tega še zemljepna neskladnost, kar je vse bila kruta žalitev za visoko kulturno stopnjo Slovencev. Beograjski ljudje, ki so bili usmerjeni bolj proti Bizancu kot proti problemu evropske civilizacije, niso upoštevali posebnih lastnosti Slovencev in niso vodili računa o bistvenih potrebah Slovencev.

Z druge strani, kakor kažejo stoletja zgodovine, Slovenci zaradi stvarnih zemljepisnih, političnih in gospodarskih dejstev niso mogli živeti sami zase. Mogli so razviti v varnosti svoje plodno udejstvovanje z delom in študijem samo v okviru velike sosedne države, ki je sposobna ščititi njih pravice, spoštovati njih tradicije in upoštevati njih potrebe. Zasuženje Slovencev pod Beogradom je v vseh pogledih poslalsalo položaj slovenskega ljudstva, ki je bilo dostikrat s pomočjo intrig in ščevanja interesiranih tujih agentov samo orodje v rokah srbskih politikov za poostrovanje nasprotstev s sosednimi Italijani in Nemci.

Danes je ljudstvo Ljubljane in njenega ozemlja našlo mir in ravnotežje v naravnem sodelovanju in tesni zvezi z Italijo in sicer tako, da ostanejo neokrnjene in nedeljene etnične neizpodbitno slovanske značilnosti nove Pokrajine.

Slovenci so delavni in ljubijo urejeno življenje ter pošteno trgovanje. Vstopajo zopet v evropsko skupnost, iz katere so jih izgnali vsiljenci in mistifikatorji. Vstopajo v to skupnost enakopravni z ostalimi velikimi svobodnimi narodi kontinenta ter so zaščiteni pred slehernim napadom, pred slehernim izzemanjem in nasiljem. Slovenci so z Rimom.

Načelo logike in pravice

»Corriere della Sera« objavlja članek pod naslovom »Rimska rešitev«. Načelo prijateljskega sožitja med slovenskim ljudstvom in veliko italijansko Nacijo je načelo logike in pravice bolj kot načelo ugodne prilikočnosti, kajti Slovenija je vedno dobivala od Rima in Benetk in v splošnem od sosedne Italije za njo značilni kulturni pečat. Ljubljana je mesto, ki je v svoji čistoči, okrasju, umetnosti in redu očitno sprejemalo vplive in običaje Italije in celotno slovensko ozemlje gravitira naravno bolj k italijanskim pristaniščem na Jadranu kot k ostalim slovanskim področjem Dunava in Balkana.

Slovensko ljudstvo in latinska civilizacija sta pojma, ki si ne nasprotujeta, temveč se skladno spopinjujeta. S priključitvijo Ljubljane in njenega ozemlja je torej Italija izvedla ureditev tega dela Evrope, postavila lastne meje, zagotovila mirno delo svojim novim državljanom. Le-ti morajo uživati široko avtonomijo, ker tvorijo strnjeno množico, ki po poreklu in jeziku ni italijanska. S pomočjo take avtonomije bodo lahko sposobna

razvili svoje lastne energije in upravljali po lastnih pogledih lastne poljedelske, gozdne in rudniške vire svoje zemlje v okviru italijanskega gospodarstva, imajoč svoj delež pri slavni usodi imperialne Italije.

»Il Piccolo«

Posebno lep članek je posvetil temu zgodovinskemu dogodku tržaški »Il Piccolo« na prvi strani pod naslovom »Radost slovenskega prebivalstva ob priključitvi k italijanskemu kraljestvu.« Pisec (Carlo Tigoli) opisuje, kako si je Ljubljana nadela praznično lice, čim se je razvedela vesela novica ter kako je prebivalstvo manifestiralo svojo radost, zadoščene in hvaležnosti Kralju, Duceju ter Italiji.

Pisec je podrobno opisal zgodovinsko slovesnost na Civilnem Komisariatu, a razen tega je sporočil, da je že v soboto popoldne poslalo poklonitvene pozdrave z izrazi globoke hvaležnosti in zvestobe na Komisariat, med njimi 103 župani občin nove pokrajine, ki šteje okrog 400.000 prebivalcev. Citiral je tudi poročila ljubljanskih dnevnikov, ki so poročali v posebnih izdajah o velikem dogodku; posebno obširno je citiral odstavek našega uvodnika.

Poročevalec zaključuje svoj članek: Tako sta se Ljubljana in nova lepa pokrajina pripravili začeti svoje življenje kot italijansko ozemlje, pripravljeno sodelovati z vsemi svojimi sredstvi ter silami in nuditi moči večje Italije delež svoje kulture, delavnosti in tradicije.

Brez Versaja

»Il Gazzettino« poudarja v svojem komentarju, da nagla rešitev slovenskega problema v soglasju med Italijo in Nemčijo kaže po svojih glavnih značilnostih, da evropska politika, ki jo je začela in vodila Os, ne bo usmerjena po zlih načelih Versaja, posebno ne v reševanju vprašanj majhnih in najmanjših narodov.

Slovenci niso mogli nikoli doseči resnične neodvisnosti. Sama površinska in populacijska majhnost glede na vse velike in srednje sosedne ne dopušta in ni nikdar dopuščala resnične in lastne slovenske državne skupnosti. Evropska zgodovina ima obilo primerov in izkušenj o usodi majhnih ljudstev, ki mejijo na velike sile in gravitirajo pod njihov vpliv. Odveč bi bilo ponavljati vse te neizprozne dokaze. Ako ni možnosti za totalno avtonomijo, se pa lahko spoštuje in se more poštovati etnična struktura, katere ljubosumni čuvar je sleherno ljudstvo. Zaradi tega sta Italija in Nemčija problem tako uredili, da se upoštevajo lokalne težkoče in pripadejo Italiji in Nemčiji tisti slovenski predeli, ki že zdaj gravitirajo proti Italiji in Nemčiji. Slovenski predel, ki je prišel z Ljubljano v okvir vpliva Italije, bo v njem zaščiten in bo imel široko področje razmaha in sodelovanja za svoje produktivne in intelektualne energije, in te so obilne in važne. Dolejši gospodarski odnosi Slovenije z Italijo niso bili zelo razviti, toda Italija bo dala svojim novim državljanom pomoč, s katero se bodo dvignili viri dežele, njena zmožljivost in organizacija, tako da bodo ostale neokrnjene vse tujerodne značilnosti. Dežela pa bo ostala v interesu vseh važno središče proizvodnje in dela.

